

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

den 28 februari 1931 innehåller:

Den kvinnliga blygsamheten.
Ledande artikel.

Sockerfrågan 1931.

En folkbildningsroman.
Av Anna Lenah Elgström.

Från Washington.
av Emilia Fogelklou Norlind.
(Forts. och slut från föregående nr.)

Världen i stöpsleven.
Internationella kvinnoförbundets upplysningsvecka i Norrköping—Linköping
av C. H.

Hurudan är andan vid våra läroverk?
En fråga av Dr. Alf Ahlberg.

Specialnumret Vi kvinnor i fabriken kan rekvideras från Tidevarvets exp. till ett lösningsnummerpris av 25 öre.

Vad har hänt?

LARM FRÅN LASSEKROG har blivit dömd till 7-årigt straff för vållande av ett barns död genom misshandel. Han anförde själv som förmildrande omständighet att han *ansett sig i faders ställe*. — Det är detta senare vi vilja fastslå till begrundan, inte någon skadeglädje över det långa frihetsstraffet.

Från Malmö meddelas att en 15-årig flicka sökt taga sig av daga sedan hon i åratals varit utsatt för misshandel från fader och styvmöder. — Barnen kunna icke bilda fackföreningar, de ha ingen strejkrätt. Hur många äro vi, som vilja bevaka deras rätt?

ENGELSKA FINANSMINISTERN SNOWDEN har i ett uppseendeväckande tal med anledning av frågan om arbetslöshetsbistånd och minimilöner förklarat, att så länge han bekläder sin post kommer intet nytt anslag att kunna ställas till förfogande för sociala ändamål. Vid en senare omröstning om dessa frågor bevitnade man den märkliga händelsen att konservativa, liberaler och arbetarparti vandrade ut tillsammans åt ett håll, medan Independent Labours representanter ensamma gingo åt ett annat. »Man börjar mer och mer känna», skriver The New Leader, »att detta är den verkliga uppdelningen av parlamentet.»

Sir Oswald Mosley, som i fjol lämnade regeringen, har samtidigt utträtt ur arbetarpartiet och grundat *nya arbetarpartiet*.

TIDEVARVETS SPECIALNUMMER Vi kvinnor i Fabriken har mottagits med livligt intresse av en stor läsekrets, som inte underlåtit att för redaktionen tillkännage sin tillfredsställelse.

»Det utomordentligt rikt och vackert illustrerade numret», skriver Dagens Nyheter, »vill i ord och bild förmedla bekantskapen med den svenska industriarbetarskan, en kategori som numera omfattar över 150,000 kvinnor.» — »Yrkesstolthet, kollektivkänsla, bildningstörst och beslutsamhet», säger Social-Demokraten, »beslutsamhet att kämpa mot de missförhållanden, som hämma industrien under privatkapitalistisk och därtill ofta i arbetspsykologi ganska okunnig ledning, därom får man de friskaste intryck av den välgjorda sammansättning, det utmärkta uppslag, som här föreligger i genomfört skick.»

Veckovaklen

Nattarbetslagen.

Av KERSTIN HESSELGREN.

Det tycks vara denna jags öde att väcka strid. När den infördes hos oss 1909, var det mot kvinnornas vilja, de opponerade sig mot den därför, att den faktiskt drev kvinnorna ut ur vissa yrken — typograf-facket, större bagerier, sulfittfabriker för att nämna de som mest läto tala om sig. Det visade sig emellertid att den också gjorde nytta. Så litet organiserade som kvinnorna den tiden voro, kunde de ej själva sätta en damm för *onödigt* nattarbete. Inom sömmerskeyrket t. ex. ansågs nattarbete som ett ofrånkomligt ont. Under den värsta brådskan mellan jul och nyår kunde det hända att sömmerskor på de stora ateljéerna ej gingo hem under hela veckan, utan lågo några timmar på golvet i arbetslokalen och för resten arbetade så gott som dygnet runt. Genom förbudets tillkomst blev sådant omöjligt och så småningom lärde sig kundkretsen att sätta sina krav inom rimlighetens gränser.

Nattarbetet har också under årens lopp försvunnit icke blott från de stora syateljéerna utan i stort sett även från de små ateljéer, som ej komma under lagen och så är det med flera andra yrkesgrenar, där nattarbete varit vanligt.

Detta torde bero icke minst på att kvinnorna nu på ett helt annat sätt förstå att taga vara på sina egna intressen. De ha stöd av sina organisationer och tala ej nattarbete, även om de skulle ha rätt därtill på grund av lagens bestämmelser.

Attatimmarslagen har också inverkat. Den i lagen tillåtna övertiden räcker ej till för långvarigt nattar-

bete och det, som kanske är verk-sammare ändå, övertidsbetalning är i regel så hög, att den hindrar allt onödigt kvälls- eller nattarbete.

Emellertid ha vi lagen och äro bundna av den internationella konvention vi ratificerade 1909 och industriarbetarskorna önska, så vitt jag förstår, ej heller lagens *upphörande* och ha *inte* begärt det. Vad de däremot begärt är att få lagen litet moderniserad. Det som var högsta sanning 1909 har nu mistat en del av sin betydelse så som allting har förändrat sig sedan dess — arbetstidsförhållandena äro andra, levnadssättet ett annat, kommunikationerna äro omlagda etc. Vissa jämkningar i lagen skulle sålunda kunna göra dess avsikt att skydda mer verklighetsbetonad.

Det kan t. ex. vara bättre och mer praktiskt att i skiftarbete låta ett skift sluta kl. 11 på kvällen i stället för kl. 10 för att ge möjlighet till en längre måltidsrast och det *kan* vara bättre för ett första skift att få börja kl. 6 i stället för kl. 5, om spåravningsförbindelserna då äro bättre. Det skulle underlätta för de små bagerierna och spisbrödsfabrikerna om enstaka arbeterskor kunde få göra deg på de tider, som bagerilagen tillåter o. s. v.

Det är denna *örklighet* på morgon- och kvällstimmen *utan* rubning av de 11 timmarnas sammanhängande nattvila, som de svenska industriarbeterskorna begärt, som de anse bättre motsvara nutida krav på hygien och som de framförallt anse vara den enda förutsättningen för

en utsträckning av lagen till den mindre industrien.

Tyvärr tycks man inte kunna skilja på dylika krav och andra längre gående krav från Open door-rörelsen, som principellt motsätter sig all särslagstiftning och därför också måste fordra upphävandet av redan antagna lagar.

Man skulle emellertid tycka, att åtminstone våra svenska representanter skulle se skillnaden. Redaktör Backlund har, som redan i denna tidning nämnts, skrivit en något temperamentsfull artikel i denna fråga. Det är ägnat att förvåna, att en person, som är så inne i internationell arbetarskyddslagstiftning som han, ej skall kunna se skillnaden mellan de krav, som framställas på revision av lagen och på upphävande av lagen. Men han går här i Mr. Thomas fotspår, som anser *varje* framställning från kvinnohåll som ej sammanfaller med hans egen, som fanatiska kvinnors orimliga krav.

Skulle emellertid Arbetskonferensen i vår visa sig mera förstående än vad Mr. Thomas och Rådet och herr Backlund tycks göra, så att lagen finge en efter nutida förhållanden mera anpassbar form, så skulle givetvis större möjligheter förefinnas att utan alltför stora olägenheter kunna ratificera Washington-konventionen, d. v. s. att utsträcka lagen att omfatta även småställena. — Att som den socialdemokratiska motionen vid årets riksdag föreslår göra en sådan utsträckning *utan* att ändra lagen i den riktning, som här påpekats, synes mig vara i hög grad oklokt.

Förbud och straff

leda icke till målet.

Tvenne läkare, Friedrich Wolff — författaren till »Cyankalium» — och fru Jacobowitz i Stuttgart, ha häktats för brott mot § 218, den tyska fosterfördrivningsparagrafen. De ha båda erkänt att de i ett stort antal fall företagit avbrytande av havandeskap, dock följande lagens föreskrifter och sålunda utan att ha gjort sig skyldiga till straffbar handling. Wolff förklarar sig icke i sådana fall ha tagit något honorar, varför beskylningen för yrkesmässig fosterfördrivning måste bortfalla.

Enligt meddelande i St.-T. av d. 23/2 är diskussionen och reaktionen med anledning av dessa häktningar mycket upprörd. Wolff har ju i tal och skrift bekämpat fosterfördrivningsparagrafen därför att den obarmhärtigt och ensidigt drabbar de fattiga medan de välbärgade alltid finna vägar att undgå den, och ingen betvivlar att de handlingar, för vilka han häktats begåtts av ideella skäl.

I Berlin återupptar Piscator-scenen som demonstration »Cyankalium», och på mellanakterna komma framstående läkare och jurister att uttala sin ståndpunkt till häktningen.

I Stuttgart anser man att häktningen står i samband med påvens sista encyklika, som i Sydtysskland ästadkommit en stark och dådberedd reaktionär rörelse.

Tidevarvet begagnar ännu en gång tillfället att framhålla hur litet de nuvarande lagbestämmelserna även i vårt land motsvara en förnuftig reaktion från samhällets sida

(Forts. å sid. 4).

SLOTTS THÉ

(det finbladiga théet)

AR PRODUCERAT I DE TROPISKA HOGLÄNDERNA OCH SAMMANSATT AV DE YNGSTA OCH SPÅDASTE SKOTTEN Å THEBUSKEN

Jag, människan.

Jag bodde i en klyfta djupt inne mellan branta röda klippor. Nedanför klipporna, där Medelhavet nu går fram, låg en djungel, som var min jaktmark. Jag hade redan lärt mig att gå på två ben, men dock inte riktigt rakt, jag knåade som en skidlöpare i en backe. Tala kunde jag icke, ty mina käkben voro för grova och min munhåla för liten för att jag skulle kunna röra min tunga, men jag hade heller icke så många tankar att uttrycka. I alla fall var jag en människa, jag kände till eldens bruk, jag jagade och tillredde mina måltider, jag slipade stenar till knivar, jag gjorde mig nålar och smycken av ben samt kronor av snäckskal ur havet.

Istiderna kommo och gingo, floran och faunan växlade omkring mig, jag bodde alltjämt i grottan, ungefär hundratusen år. Men av mina dödas ben och resterna av mina måltider och eldar höjde sig grottans botten under årtusendena, så att jag började nalkas krönet av de röda klipporna. Självt förvandlades jag också, jag rätade på mig, fick ett pannvalv, en hjärna, ett språk, en konst, och tro på odödlighet.

Slutligen gick jag ut ur grottan för alltid. Jag hade varit en jägare och döddare, nu blev jag också en säningsman och skördare.

Det kom en tid då jag var rak, skön och strålände, jag kunde sjunga sånger, jag visste vad Kärlek var och mitt språk kunde uttrycka det, min hand kunde fånga skönheten i själva marmor och i färg. Men jag hade kvar något av grottans ande i mig ännu, och jag beästade mina boningar. Jag människan, var sondersliten inbördes, och stundom voro mina boplatser en klunga av fästningar, där jag sökte skydd bakom tjocka murar mot de närmaste av mitt eget släkte.

Under hårda tider kunde hela mitt liv förflyta i en fästning. Jag misstrodde mina fiender och mina vänner av i går. Under striderna mellan guelfer och gibelliner hade jag en lucka i golvet för att genom den kunna kasta ner stenar i huvudet på grannarna, om de trängde sig in genom porten. I mitt sovrum stod en kastmaskin, och i köket hade jag olja för att kunna gjuta min vredes sjudande skålar över fienden. Den tillbomnade porten bevakades inifrån om natten, och från husets krön spejade väktaren ut över taken på andra hus, lika tillbomnade, lika säkrade med män, vapen och förräder.

Slutligen blev det fred mellan gatorna och kvarteren, mellan städerna och landskapen och dessa stadsdelar som bestå av fästningar, äro museer för kommande släkter blott.

Men på den heliga orten i klyftan vid de röda klipporna, Barma Grande, där sena tider letat fram spåren av människoblivandets värnadsbjudande arbete, där finnes nu en annan klyfta, och den är icke igenfylld ännu. Det är den andliga klyftan mellan tvenne folk. Ty just här går gränsen mellan Frankrike och Italien. Här stå poster, som hejda varor och vandrare, här ligga i skilda bukter flottor, om vars inbördes styrkeförhållanden folken icke kunna komma överens.

Här på min gamla boplatser har jag, människan rest det tydliga tecknet på de hinder för min växt som jag icke lyckats övervinna på hundratusen år.

Devinez.

Grottmåning.

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgatan 14 (f. d. L.:a Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

TANDLÄKARE

TANDLÄKARE

ARNE JOMGÅRD

Folkungsgatan 136-138, Stockholm

Mottagning efter överenskommelse.
Tel. Söder 173 02.

TANDLÄKARE

RIKARD HELMER

Kungsgatan 38 III, (Centrum)
(hörnet av Sveavägen)

Mottagn. eft. överensk. pr tel. (1)17080

Badinrättningen

Tel.: Sö. 330 56

„ „ 48 67

Etablerad 1875.
Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugugatan 4

Tvättinrättningen

Tel.: Sö. 336 30

„ „ 157 35

Frälsningsarméns
Alkoholism

Kurön

(Åtnjuter statsbidrag)

Två timmars ångbåtsresa från Sthlm

Prospekt och övriga handlingar sändas från
Socialsekreteraren, Östermalmsg. 24, Stockholm.

Eldbegängelsen

vinner med varje dag erkännande i allt vidare kretsar som den bästa formen för förvandlingen av de avlidnas stoft. Närmare upplysningar om eldbegängelsen lämnas avgiftsfritt å

Svenska Eldbegängelseföreningens

Stockholmsavdelnings Byrå,

Sveavägen 25, 2 tr. (hiss)

vid personligt besök eller pr telefon Norr 22 80, vardagar kl. 10-16, lördagar och helgdagsaftnar kl. 10-14.

Föreningen utger egen tidskrift: »Ignis», ombärlig för alla eldbegängelsevänner. Sändes franko kr. 1.50 pr helår.

Anlita vid dödsfall

A.B BEGRAVNINGS- & STERBHUSBYRÅN

v. dir. Erik Hagström, Äppelviken.

Allt för begravningar o. boutredningar. Sv. Eldbegängelseföreningens ombud.

Ring vid dödsfall blott upp S. 27 22

(efter affärstid Äppelviken 614)

Bl. till förfogande. Kontor o. utsälln.

BORGAREGATAN 6.

Den 28 febr. 1931.

Den kvinnliga
blygsamheten.

Den kvinnliga blygsamheten är sedan urminnes tider beprisad. I vår moderna kultur klagar man ofta över, att den är försvunnen. Men det är felaktigt. Den finns fortfarande och i alltför stor utsträckning. Ty vad är det fråga om! Takt, urskilning och känsla av det mänskliga jagets begränsning är något, som är önskvärdt för både män och kvinnor. Men att kvinnor ska vara särskilt tåpiga är varken till nytta eller glädje.

Dock — den s. k. kvinnliga blygsamheten har fått ett alldeles påfallande uttryck i vår tid. Det är i avseende på vårt sätt att uppfatta och utöva vår medborgarrätt. I nära nog 10 år ha vi varit myndiga medborgare. Låt oss gå igenom de olika partiernas valsedlar under den tiden. Och vi ska finna kvinnorna till övervägande del på sista valbara eller på fullständigt ovalbara platser. Någon invänder kanske, att det är för att locka kvinnorna till ivrigare deltagande i valarbetet — att göra det omöjligt möjligt. Försök inte! Vi göra dess värre inte så stora ansträngningar för att få kvinnor valda. Det är också en bedrövlig sida av saken. Men vad det beträffar, att kvinnor låta sig uppställas så långt ner på listorna, så kunde det vara försvarligt och förklarligt i början. Nu borde det vara en övervunnen barnsjukdom. Då man känner, hur det går till på valmötet, vet man, att det kan vara omöjligt få kvinnorna på valbar plats, men det finns alltid den utvägen att neka ta en annan. Det skulle ge kvinnorna en betydligt starkare ställning, om så vore fallet och med all säkerhet i längden förskaffa dem respekt. I stället hör man yttranden så tanklösa som: »ja, bara jag inte blir vald» eller dylikt. Det är sant, att det är en grovlig skärseld under denna övergångstid att »bli vald». Det kan kosta allt. Men beslutar man sig för att inte vilja ägna sig åt sina medborgerliga plikter, bör man åtminstone låta bli att försvåra för dem, som ta oket på sig. Det är det minsta man kan begära. Att göra sitt parti en tjänst är ingen ursäkt, ty man kan aldrig göra sitt parti någon verklig tjänst genom en ansvarslös handling.

De valsedlar till stadsfullmäktigevallet i Stockholm, som hittills föreliggande äro bedrövligt typiska. Vi kunna t. ex. nämna de liberala, eftersom liberalerna sedan gammalt ha namn om sig att erkänna kvinnors rättigheter. I somliga kretsar läsa vi namn på fullständigt okända kvinnliga kandidater, i andra, vad ännu värre är, kända namn, alla på

Lucks Reklamhoffe

Från Washington.

Av EMILIA FOGELKLOU NORLIND.

(Forts. fr. föreg. nr.)

Man fick höra representanter från betvingade länder: Syrien, Italien, Filippinerna. (Opponent mot Italien fanns där ingen!)

»Syrien» verkade alldeles bestämt fransman, till både tal och uppträdande, måhända plus en liten smak-sättande krydda av arameisk finurlighet. Han visade hur bilsamfärd-seln på nytt gjort Syrien till ett betydande genomfartsland, som det var i antiken. Med allt erkännande åt fransmännen, reducerade han dock »välgörningarna». Till dem räknade han icke, att mandatarmakten givit icke en institution, uppdraget likmätigt, utan fyra, varigenom den gamla principen härskar genom att söndra blivit alltför väl tillgodosedd. I jämförelse med turkiska väldet, såg han dock det franska som ett steg på vägen mot större frigörelse, icke tvärtom.

Så reste sig »högt över allt folket» — såvida det nu inte åstad-koms genom någon fakirsynvilla — den länge hinduen doktor Muzumdar, en av Gandhis följeslagare på vandringen mot havet, utgivare av serien *India to-day and to-morrow*. Jag vet inte om han är brahmin, men nog uppträdde han med en överlägsens anspråk, icke i indisk dräkt, eget nog, utan i en elegant västerländsk frack. Denne självmedvetne och rasförnämne gestalt som representant för Gandhirörelsen föreföll mig som en egendomlig paradox. Där nere en flärdlös man, som gjort sig till ett med allt sitt folk, parias och alla, och här denne anspråksfulle arier, som ej blott lät oss höra Englands syndaregister, utan också öppet ironiserade över amerikanerna, över dessa som behålla penningsförtjänandets rangskillnad, medan de uppröras över ett folk, som obehövt ställer det andliga arbetets män över penningförtjänarnas!

Ett par rätt så tungt vägande inlägg mot den engelska regeringsrapporten vill jag nämna. Han citerade först (med noggrant angivande av källan) en av de tidigaste engelska guvernörernas uppgift, att en tredjedel av hela Indiens befolkning åtnöt skolundervisning. Om numera, enligt rapporten, 90 % äro illiterata — var ligger då skulden?? — Han jämförde vidare antalet kända hungersnöder under föregående århundradet och visade (med siffror, som jag inte vågar återge ur minnet), att konstant sådan först hade gjort sig gällande under engelskt väld (efter lamslagningen av hemindustrin som binäring till åkerbruket!). — Med

ovalbara platser. Och säger man att alla liberala platser äro ovalbara, så kunde man kostat på sig att på några valsedlar sätta ett kvinnligt namn först, på de övriga ett manligt. Vi anse inte, att en oduglig kvinna bör gå före en duglig man, endast därför att hon är kvinna, men heller inte tvärtom, vilket nu är förhållandet. Det är tid på att vi uppföra oss som fullvuxna medborgare och lägga bort gammalt oskick.

hänförelse talade han om det s. k. »myteriet» mot England (1837), vilket i själva verket var en första frihetskamp. Trots all hans beundran för Gandhi fick jag ett underligt intryck av hans icke blott chauvinism, utan också av ett slags — militarism. Det var inte fråga om annat än att hans — glänsande — anförande med dess koncentrerade energi var det som märkte hela denna dag av debatt. (Jag undrar om Gandhi tänkt »Gud bevara oss för våra vänner», om han hört honom? Eller om han trots allt skulle fröjdats åt hans ofrånkomliga förnämhet där borta bland västerlänningarna?)

Jag måste också säga några ord om »Filippinerna», alias publicisten Bunuan. En liten man — man måste liisa ner radiotrollan en hel fot, när han skulle upp och tala framför den — och en man med ett runt barnansikte, som först tycktes mycket försagd. Han rörde ej vid smådel-sen mot de sina. Men vad han målade åskådligt, vad som hänt den generation, som kom på skolbanken efter Amerikas erövring av Filippinerna! Ett starkare avbrott mot spanska regimen kunde knappast tänkas. Här bjöds (och nöddes) man läsa om Amerikas frihetsförklaringar, Amerikas uppror mot engelska tullar, amerikanska frihets-hjältar. Och med denna österns rörliga fantasi, som amerikanerna tala så mycket om, lätstes detta under hänförelse; såsom om dessa ideal gällde inte bara för U. S. A. utan också just för Filippinerna! — Filip-pinerna som inte ha fått självstyrelse, som skatta utan att rösta och som ha tull eller tullfrihet på varorna, icke eftersom det passar dem, utan som det råkar passa Uncle Sam! —

Ur alla dessa anföranden gjorde sig ett gemensamt intryck gällande: De tyckes självmedvetnare än någonsin, dessa uppslukade länder, som tycks ta sig ut ur imperiernas innandömen som lilla Rödhättan ur vargen — hela och väl behållna på slutet! (Men ho vet hur det i vissa fall går med gamla vargen, som slök dem?)

En utomordentlig aktualitet fick konferensdagen kring »Folkförbundet» genom att Amerikas anslutning just samtidigt diskuterades där-borta i senaten. Motståndet är ännu betydligt. Hoovers och föregående presidenters anmaningar ha inte hjälpt. Vad som nu gjorde situationen särskilt dramatisk var, att den äldre Elihu Root, folkförbundets ivrige förespråkare, låtit sig föras upp i Senaten — under en oerhörd folktillströmning. För den utomstående är det svårt att fatta, hur Elihu Roots tilläggsparagraf (med veto-rätt för U. S. A.) skulle kunna ha sådan underbar kraft att locka in i Förbundet, då (såsom det f. ö. under senatsdebatten påpekades) det redan förut finns en avfattning i stadgarna, som möjliggör

Sockerfrågan 1931.

Den svenska sockerbetsodlingens existensberättigande eller icke står även i år på dagordningen och väntar riksdagens avgörande. Om lördag behandlas i kamrarna k. propositionen angående åtgärder för den svenska sockerbetsodlingens uppehållande. Ett antal motioner av olika innebörd äro med anledning av propositionen väckta i frågan och utskottet står uppdelat på åtminstone fem olika linjer.

Propositionen går i korthet ut på, att ett anslag på 3,800,000 kr. skall beviljas för att enligt vissa grunder delas ut som tilläggspris till sockerbetsodlarna. Villkoret för att odlarna skola få del av tilläggspriset är att minst 70 % av den 1926 kontrakterade arealen användes för betodling. Tillägget skall dock endast utgå för 90 % av varje odlares areal. Subventionen får icke överskrida 40 öre pr deciton sextonprocentiga sockerbetor, eller tillsammans med det av sockerbolagen betalade priset 2:40 kr. pr deciton.

I propositionen framhålles att den prissänkning på socker fortsatt, som föranledde riksdagsbeslutet av 1930 om statsunderstöd åt den svenska odlingen. Med hänsyn till det osäkra läget måste dock förslaget begränsas att gälla endast innevarande budgetår och understödet av statsfinansiella skäl hållas inom de anvisade gränserna.

Den av hr Sköld m. fl. undertecknade socialdemokratiska motionen går ut på, att statsanslaget bör

avvikande. Men jag hörde påstås att det stora förtroendet för Elihu Root som jurist, ansågs psykologiskt påverka stora skaror i folkförbundsvänlig riktning, tack vare denna påtagligt hemmagjorda och därför säkerställande trollformel.

Frågan blev emellertid ej avgjord nu, utan framskjuten. Vad amerikanerna frukta är pålagor utifrån i fråga om deras immigrantpolitik. Det sades att denna nu skulle diskuteras, innan den definitiva folkförbundsdebatten kunde återupptagas, till ett avgörande beslut.

Det var egendomligt att se i hur nära rapport kvinnokongressen stod med alla skeenden därborta i Senaten. Man var så direkt med om nuets historia, den flätades ständigt in i vad som sades. Man telegraferade sympati åt Hoover för hans ställning till folkförbundsfrågan. Telegrafiskt fick man också det sista manifestet från Genève (om det farliga i att tala om krig o. s. v.). Och de olika ortsgrupperna av kvinnoföreningarna tycktes stå i livlig kommunikation med resp. senatorer.

Innan kvinnokongressen slutade, omvaldes mrs Chapman Catt till ordförande.

Omedelbart efteråt skulle samma salar öppnas för en annan kvinnokongress, till förmån för starkare rustningar! Och den troddes skola samla ännu flera fullblodsmedlemmar än dessa fem hundra, som ur elva kvinnoföreningar nyss hade samlats kring »the cause and cure of War». Det röjer i så fall bäst vilket omfattande begrepp »Amerika» är. Ty nog hade jag förmöjelsen av att det stod medvind kring också den konferens jag själv var med om.

NATURLIG VÄLSMAK

GIVA ROBERTS' HUSHÅLLS-AROMER FLAVOURETTER

VID BAKNING OCH MATLAGNING

Citron, Cedro, Mandel, Vanilj och Saffran

i eleganta droppflaskor med guldetikett å 50 öre.

Säljas i varje välorterad speceriaffär.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA
BANK

DEPOSITIONS- KAPITAL- &
SPARKASSERÄKNING

mot högsta gällande ränta.

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

Världen i stöpsleven.

Den samlande rubriken över Internationella Kvinnoförbundets för Fred och Frihet upplysningskurs — som ägde rum i Norrköping och Linköping och var den sjunde i ordningen — var i år *Mellanfolkligt samarbete*.

Den synliga samlingspunkten för detta samarbete, Genève, med sina 71 olika internationella byråer, rådsförsamlingens och internationella arbetsbyråns arbete, deras framgångar och deras strid mot tekniska svårigheter och bristande förståelse, det ekonomiska samarbetet, som beredes och behandlas i N. F:s ekonomiska kommitté — allt detta belystes i utförliga föredrag av sådana talare som fröken Matilda Widegren och lektor Elisabet Eurén, fröken Kerstin Hesselgren och sekreterare Per Wijkman, vilka utom sin sakkunskap också kunde lägga fram för åhörarna de åskådliga bilderna av egna erfarenheter, på ort och ställe gjorda, av god eller nedslående art.

Skolundervisningens plats i det mellanfolkliga samarbetets tjänst togs upp i en serie föredrag av fröken Greta Stendahl och fröken Widegren, och ungdomens förhållande till N. F. och de nya politiska strävandena behandlades, inför bl. a. några klasser manlig skolungdom, av sekr. Paul Mohn. Den unga generationens krav var dessutom ämnet för en diskussion som inleddes av rektor Honorine Hermelin.

I hela denna mångskiftande framställning gjorde sig på ett slående sätt gällande den oavslutade spänningen mellan å ena sidan medvetet

komma icke endast odlarna utan också arbetarna till godo och hemställer därför att tilläggspriset må utgå endast till sådana odlare, som betala sin lejda arbetskraft för 1931 på samma villkor som i allmänhet gällde för 1929. Motiven yrkar vidare på att k. maj:t måtte vidtaga åtgärder för att det särskilda statsunderstödet åt sockret skall kunna upphöra från och med nästa år.

Bondeförbundets motioner av hr Löfvander m. fl. går ut på statsunderstödet komplettering med en tullförhöjning, så att tullen sammanlagt utgår med 14 kr. för 100 kg.

Högermotionerna med hr Månsson i Erlandsro m. fl. som undertecknare begära en tullförhöjning på intill 13 kr. pr 100 kg. till kontantunderstödet komplettering.

Tävlingen mellan statsunderstöden och den alltjämt sjunkande prisnivån på världsockermarknaden syns i år lika hopplös som förgående år — ja, mera, eftersom priset fortfarande. Det skall bli intressant att se, när den svenska riksdagen tänker böja sig för detta förhållande och sluta upp med att söka upprätthålla en dyr och ständigt bekymrad sockernäring i Sverige.

viljande människor, å den andra, de laviner som sätts i gång av gamla system, av vinstbegär i olika former, av de tekniska framstegens inflytande på världsordningen.

Där var t. ex. red. Herman Stolpes föredrag om det ekonomiska världsläget, som med utgångspunkt från den jättearbetslöshet som råder över hela världen — 9 miljoner arbetslösa i Förenta Staterna, 2,7 miljoner i England, 4,3 i Tyskland, bortåt 25,000 i Sverige etc. — mynnade ut i ett påpekande av att det mest nedslående i den aktuella världssituationen, såväl i dess politiska som dess ekonomiska yttringar, är den gapande skillnaden mellan de tekniska möjligheterna till samarbete och den mänskliga viljan till samarbete. Den strama samhörighet mellan folken, som bevisas i kommunikationernas fulländning, i varubyte och likartade utvecklingsförhållanden, motsvaras på ett groteskt sätt av energiska försök att isolera stater och folk från varandra. Här finns plats för en väldig propaganda inom fredsrörelsens ram för att en större harmoni mellan vilja och teknik måtte åstadkommas.

Världens varuutbyte i bojor.

Ett annat exempel på ojämn strid är den internationella handeln med gifter, opium, morfin, heroin, som bedrivs i skydd av mäktiga finansiella intressen till skada för tusentiden, barn, ungdom och vuxna i alla länder. Opium t. ex. odlas i alla världsdelar och oftast på den bästa jorden. Det tas i beslag i tonvis i världens huvudstäder — men smughandeln pågår till svindlande pris och på de mest raffinerade vägar.

Den framställning, som lektor Eurén gav av dessa aktuella förhållanden avslutades med en vädjan att varje land måtte göra sitt till för att stävja den ofärdbringande handeln. Gentemot detta ställdes dr. Naima Sahlboms skildring av det moderna krigets innebörd å ena sidan och den massinsamling världen runt av namnunderskrifter mot kriget, som

Gerda Lundequist i konserthuset.

Gerda Lundequist hade en uppläsningssafton i Konserthuset torsdagen den 19 febr. Det var likt henne att inte göra som alla andra och utnyttja sin födelsedag för att samtidigt bli »firad». Det var också överflödigt. En fulltalig publik vittnade alljämt om sin önskan att få se och höra Gerda Lundequist, en önskan, som den under kvällen ytterligare gav tillkännas genom ett stormande bifall. Publikens bryr sig inte om teaterledningar och konstkritikers förklaringar över att tiden »tyvärr» endast har sinne för det moderna och ytliga. Den anser kanske, att det äkta är det i egentlig mening moderna, efter som det allena är bestående. Och när Gerda Lundequist framträdde för att ge av sin konst enastående rikedom, lyssnar publiken andäktigt till klassiska verk som Narkissos av Ovidius, den fångslas av Heidenstam, Fröding och Selma Lagerlöfs dikter och berättelser. Den sista avdelningen av programmet formade sig liksom till ett allvarsord om livets obehagliga väg mot döden. Det var Elin Wagners Hamnen, Dan Anderssons En spelmanns jordfärd samt Förord och Vinterhygget av Jarl Hemmer. Och när Gerda Lundequist slutade med orden

*O liv, när min timma slår,
Så unna och mig detsamma,
Då låt mig stå med stigande år
Reslig, rofylld och rak där jag står
Med pannan mot morgonens flamma,*

så tänkte man, att de orden voro särskilt ägnade att läsas av Gerda Lundequist.

För övrigt — Gerda Lundequists konst är alltför väl känd, att vi behöva tillägga något mera. Vi kunna blott säga att bland hennes aftnar var denna t. o. m. av utomordentlig höjd, stora mått och djup känsla.

Internationella Kvinnoförbundet satt i gång. Ett material avsett att vara allmänna avrustningskonferensen av 1932 till ett moraliskt stöd.

Folkens förändrade uppfattning om vad som är ett verkligt försvar var också kärnpunkten i fru Rut Adlers föredrag Försvarslinje — livslinje. Avrustningen bör inte vara ett mål utan en konsekvens av denna förändrade uppfattning om den nationella självhushållningens otillräcklighet, den internationella gemensamhetshushållningens nödvändighet.

Som ett exempel på de nya vapens brukande, förtroende och gemensamhetssträvan och strid mot orättvisor, som fröken Dagny Thorvalls skildring av kväkarna som fredsfaktor och pastor Sandegrens av Indien i stöpsleven. En ståtlig bild av hela den jäsande, arbetande och växande världen. Mycket arbete var också nedlagt på de yttre anordningarna för kursen. Nästa uppgift tycks framförallt bli att finna en form under vilken denna upplysningsverksamhet kan nå vidare kretsar.

C. H.

En folkbildningsroman.

Harry Blomberg: Landets lågor. Wahlström & Widstrand. Kr. 6:—.

Långa dagar i tredje-klasskupéer mellan tyst bligstirrande allmogemänniskor, kulna kvällar i halvtomma föreläsningssalar med samma orörliga ansikten framför katedern och utanför ungdomar som slå på rutorna och föra oväsen — det är med igenkännandets glimt i ögat »folkbildare» läsa Harry Blombergs bok. Man känner igen stämningen från mörka stunder på de ständigt nya och dock ständigt sig lika platser dit en föreläsares väg för honom i vårt avlånga, mörka land — stunder då han säger sig: Ja, men vad tjänar detta till? Går det att bringa de kyliga människorna i detta dunkel den levande kunskapens värme och ljus?

Man skall kanske själv ha fört detta folkbildarens underliga liv för att fullt kunna uppskatta hur förtäffligt målände Harry Blombergs panorama över det är. Ämnet är ett fynd, ty dels finnes ingenting som liknar just det livet, dels har ännu ingen behandlat dess besvärligheter och glädjeämnen. Man kan naturligtvis behandla det på ett helt annat sätt än Blomberg gjort. Antingen högtidligt patetiskt eller funktionalistiskt fränt — med djupa brösttoner eller med det isande förakt man speciellt på ungt radikalt håll begynt visa det. Därför att man på just denna föreläsarens egen samvetsfråga om det tjänar något till, anser sig kunna svara ett bleklagt: Nej! Detta nej motiveras med att det över folkbildningen finnes så mycket av ljusblå idealitet, av verklighetsfrämmande marschtakt mot »daggstänkta berg, fallera». Det är visserligen sant, att det speciellt över några av våra folkhögskolor vilar en alltför bygdebetonad idyllprägel. Men den är inte normgivande och därför icke tillräcklig grund för ett dylikt nekande. En andra invändning från samma håll är att folkbildningsarbetet inte ger kunskap utan bara »allmänbildning». Men denna anklagelse är alltför vagt formulerad för att man skulle behöva gå in på den här. Harry Blomberg fördjupar sig inte heller i dessa frågor. Han har valt att behandla sitt ämne enkelt och verklighetstroget — här och var fotografiskt — och en smula lekfullt, med en icke osympatisk käck, ton, som om han vill visa att han inte tar sig eler det hela alltför högtidligt. Ty även han hör till brödraskapet, även han har färdats hundramil i tredje-klassvagnar och sovit var natt i ny säng i det ena rummet mardrömsfulare än det andra. Även han har

stigit av vid de små mörka stationerna, bakom vilka ungdomen driver kring i klungor likt malar kring ett ensligt ljus. Även han har talat i timtal med folkskollärare och äldre arbetare, som äro å ena sidan Folkbildningsförbundets och å den andra A. B. F:s stöttepinnar och på somliga platser hört deras bekymmer över att ungdomen inte vill ta vid arbetet, att den bara intresserar sig för jazz och sport, där den inte — vilket är fallet med kommunistungdomen är jag rädd — anser att folkupplysningen på dess nuvarande stadium är ett sorts borgerligt opium för folket. Även fastän den socialdemokratiska arbetarörelsen står för den — ja, just därför... Medan på andra håll råder ett synnerligen livligt intresse från denna rörelsens ungdomsförbund för arbetet.

Här är emellertid inte platsen att närmare ingå på detta. Men däremot skulle man vilja bemöta den invändning som gjorts då föreläsningföreståndare klaga över att radion lockar folket från föreläsningssalarna — att föreläsningens verksamhet inte får bli självändamål och att huvudsaken väl ändå är att folk höra på och äro intresserade. Föreläsningarna i radio må vara aldrig så värdefulla — de ha det felet att de äro för lätta att få höra — det finns inget moment av ansträngning för åhöraren att nå ett resultat, inte det förarbete, som gör en föreläsning i en vanlig föreläsningssal till något annat och mera än ett blott anammande, en sorts andlig korvstopning. Ty det är varken kunskapens eller allmänbildningens färdiga resultat som är det enda viktiga härvidlag. Det viktigaste är stimulansen, det levande värdet i arbetet på kunskapens förvärvande — ansträngningens uppfostrande inflytande, som avsätter sig inte bara i intellektet, utan — när skall man lära sig att komma ihåg detta? — också i karaktären. Lika mycket som den kunskap de meddela ligger föreläsningarnas värde i arbetet som gått före föreläsningssalens grundande och i arbetet på deras bevarande samt i uppbyggandet och vidmakthållandet av åhörarnas intresse och självdisciplin.

Det är detta Harry Blomberg visar att han har gott korn på, detta som faktiskt är kärnan i den lättflytande, brokiga och roliga yttre skildringen. Den verkar panorama, men detta just beroende på att det är föreläsarliv han skildrar — än i Galtaboda, än i Stallojaur, än i de otaliga tredje-klasskupéerna, vilka forsas föreläsarna mellan Ystad och Haparanda. Men samtidigt skildrar han inte

Vi stå till tjänst

En trött husmor
stärkes och livas av
Järnmedicinen IDOZAN
Skador ej lindras. Fördas av läkars. Fås å alla apotek.

BEGRAVNINGSBYRÅ
S:t Görans Begravningsbyrå
Jenny Larsson
Flemingsgatan 60 • Tel. K. 4724.
Ombesörjer allt vid dödsfall.
Efter kontorstid Tel. K. 4755.

BORDSVATTEN
Drick
Ramlösa
Vårt lands enda naturligt alkaliska vatten

HOTELL
Hotell o. Pensionat Esplanade
Blasieholmsgatan 3, Stockholm.
Telefon Norr 31255 (växel)
FREDRIKSHOV'S PENSIONAT
Fredrikshovsgatan 10, tel. 73948, 79134.
även **Hällegårds pensionat, Skärsåtra**
Tel. Skärsåtra 4. REKOMMENDERAS.
Moderna, trevliga rum. • Billiga priser.
Fru ANNA FAHLSTROM.

INSTITUT
Doktor A. Kjellbergs Institut
(Innehavare Doktor Sven Backman.)
Kurs i fysikalisk behandling:
Massage, sjukgymnastik, ljus-,
elektrisk- och värmebehandling.
Centrum, Sveavägen 28, Stockholm.
Begär prospekt. Tel. Norr 6 67.

KEMISK TORRTVÄTT
Kemisk Torrtvätt
Nettoyage à sec. Dry-cleaning
Kostymer, Kappor, Klänningar,
Motorkläder, Pälsar, Draperier,
etc. bliva som nya.
Moderata priser. Hämtas o. hemskändes SPADALAN
DEGENS KEMISKA TVÄTTANSTALT
Olandsgatan 44 STOCKHOLM Tel. Sö. 34139
Butik, Ringvägen 127. Tel. Sö. 18715.

NYHET FÖR SVERIGE!
Parfums
Coryse-Salomé
61 Regeringsgatan 61
PARFYMER — EAU DE COLOGNE — PUDER
CREMER — BÅDSÅLT — BRILLIANTINE
MUNVATTEN
Allt i lös vikt!

Gynna
Tidevarvets
annonsörer!

OST
Gripenbergsost

helfet i hela ostar à 1.40 pr kg.
fritt Gripenbergs gård.
Gripenberg.

främst dessa föreläsare, utan framför allt deras erfarenhet som göra det möjligt för de förra att få tala, deras arbete som höra på.

Som föreläsare själv vet jag vad jag talar om — vet att mycket mera än man lär bort, får man själv lära sig, där man färdas mellan de olika småorterna på den svenska landsbygden och möter de undgängömda människor, vilka djupt inne i skogar och bakom myrar, långt från stora städer, tidningar och ljusreklamer hålla ett stadigare ljus än de sistnämndas brinnande — kulturens ljus.

Den gamle professorn i Blombergs bok — i. ö. ett av dess bästa porträtt, gjort som det är med lika mycket värme som respekt — talar sant och vackert då han säger »att han är glad att få vara en av Vår Herres små talgandakar». De bästa av dessa ljus lysa inte vida omkring eller omtalas mycket, men deras sken är så mycket klarare och intensivare över den lilla fläck, där de satts att verka. Harry Blomberg har känt den mänskliga värme de sprida och även kunnat meddela denna känsla åt oss, så att vi förstå hur stora de äro i det lilla. Vi bli till slut absolut ense med honom om att stinsen Dunder är en stor segrare, även om hans seger bara består i att han och mejeristen efter tusen svårigheter få sin föreläsningssamfundning startad. Gentemot dessa två verkar bokens egentliga huvudperson Bertil Harpunius mer som en av Blombergs vanliga, vagabonderande flanörhjälar. För dem är det ibland svårt att hysa något större intresse, därtill äro de alltför vaga stämningsskildringar, givna utan fastare kontur. Det är inte tu tal om att skildringen skulle vunnit oerhört på om författaren för en gångs skull velat hålla sig hemma i alla bemärkelser, i stället för att som nu sväva ut på dessa turistartade utflykter i kåseriform och till utländska bygder han har så alltför lätt för. Jag tror f. ö. att just enda felet med denna verkligt friska författarebegåvning är, att han har det för lätt. Även i »Landets lågor» finner man denna benägenhet att släppa efter på verkets väsenslinje och låta det basa dit hugen för tillfället vänder sig, som är avvigsidan av all impulsrikedom. Eller kanske anmälandens förtrytelse kommer sig av att den fängslande glimten av folkhögskoleliv och av den lilla sympatiska Ingrid-Kristinas lärarinneexistens i Lappland så snart avlöses av ganska banala turisttryck från Österrike och Tyskland? I så fall är den ju smickrande. I själva verket behöver man inte hysa någon vidare oro för att inte detta friskt växande författaregemyt så småningom skall stad-

Hurudan är andan vid våra läroverk?

Ur en artikel av d:r ALF AHLBERG, som under ovanstående rubrik stod att läsa på ledande plats i Soc.-Dem. för d. 13/2, återgives härnedan huvudparten.

Tidevarvet har ofta haft anledning framhålla dessa synpunkter, men vi vilja dock begagna tillfället att ytterligare understryka dem i den form som doktor Ahlberg här givit.

— — — »De ha en massa revolverar», uppges ynglingen Edquist ha yttrat om sina kamrater i skolan. — Det inträffade ger verkligen belägg för påståendet, att den frivilliga skytterörelsen vid läroverken mer och mer blir en förevändning för att driva upp den rena militarismen. Eller är det bara tomt prat, att vid många av våra läroverk icke minst i Stockholm finnas vittförgrenade fascistorganisationer? Är det bara prat, att man på sina håll använt de s. k. idrottsdagarna till att lära våra gymnasister att — kasta handgranater? Det låter ju nästan otroligt, men man blir kanske till slut tvungen att tro det. Och blundar man länge för faktum, så vaknar man för sent.

Så mycket står i alla händelser fast, att en anda av osund fascistromantik utbreder sig i den nuvarande gymnasistgenerationen och att något måste göras åt den saken. Den yttersta orsaken till detta förhållande tror jag är den kinesiska mur, som de högre läroanstalterna dragit mellan sig och det levande livet i samhället av i dag. Ungdomen är så att säga av naturen idealistisk. Den har också en i och för sig lovvärd längtan att omsätta sina ideal i handling. Ger man dem icke sunda, verklighetsmättade ideal, så gripa de i stället efter osunda och verklighetsfrämmande.

En jämförelse mellan våra dagars gymnasistungdom och den arbetarungdom, som rekryterar socialdemokratiska ungdomsförbundets klubbar, utfaller icke till den förras fördel. I sistnämnda fall en vaken blick för tidens företeelser, sakliga diskussioner och framför allt ekonomisk och social insikt, som man med lovvärd och ofta rörande ambition strävar att fördjupa. I förstnämnda fall trots all lärdom ett främlingskap för verkligheten som maskerar sig i dum lärdomshögfärd och aristokratiskt snobberi. Jag säger naturligtvis icke, att detta är ungdomens

gas och fördjupas. Det är ju alltid svårare att strama till det rika än att söka utvidga det fattiga. Harry Blomberg kommer — det är min tro — att med åren ge oss allt bättre och starkare böcker och, hoppas jag, en gång den stora folkbildningsroman, till vilken »Landets lågor» är ett mycket fängslande ehuru ännu ofullständigt utkast.

Anna Lenah Elgström.

egen skull. Icke heller enskilda lärares eller rektorers eller föräldrars. Jag har hört många lärare själva djupt beklaga förhållandet. De äro offer för ett system, som envist vikt makthållas.

Tidens egen genius är ingen grand av Spanien med fjäder i hatten och värja vid sidan. Den har klätt sig i arbetsblus: den borrar i gruvornas schakt, den talar med dånande stämma i svånghjul och turbiner, den arbetar med nya ekonomiska och sociala experiment av gigantiska dimensioner, den sitter tankfullt lutad över mikroskopet för att avslöja mikrobernas hemligheter, den söker med blänkljus i själslivets mörka djup för att komma drifternas enkla spel på spåren, den går med som en ande av eld och storm i massornas säkra och taktfasta uppmarsch. Den älskar att tala fritt och öppet om ting, som man hittills omgett med urgamla tabumärken, den har tröttnat på hemlighetsmakeriet med mystiska moralbegrepp och kräver klart och öppet besked. Sådan är den stora tiden, men de ideal, som man alltjämt omhuldar vid våra gymnasier, äro mest tillfinnandes i — kungl. livrustkammaren.

Finns det icke nog att leva och verka för i vår tid utan att man behöver snygga upp de gamla museiföremålen? Finns det inte spelrum för kloka hjärnor och tappra unga sinnen? Låt bli att jolta så mycket om ungdomens dåliga moral och visa dem i stället på den stora tidens krav. Låt dem framför allt komma i närmare beröring med det levande livets arbete. Särskilt det hårda och farofyllda arbetet. Jag erinrar mig några ord av den gamle kloke och noble William James: »Till kol- och järngruvorna, till godstågen, till fiskelottorna i december, till diska, tvätta kläder och polera fönster, till att bygga vägar och tunnlar, till gjuterierna och skeppens maskinrum eller skyskrapornas byggnadsställningar skulle våra 'fina' ynglingar sändas för att få barnsligheten driven ur kroppen och för att återvända till samhället med sundare sympatier och mera opartiska föreställningar. De skulle ha betalt sin blodskatt, utfört sin del av den evigt mänskliga kampen mot naturen; de skulle trampa jorden med mera berättigande, de skulle bli bättre lärare och fäder för den kommande generationen.»

En gymnasist eller nybliven student måste ju veta en hel del om t. ex. Horatius Cocles, om spanska tronföljdskriget eller om fördraget i Tilsit. Men fråga honom vad en fackförening är eller vad den institution, som kallas Landsorganisationen, betyder. Ni skall i nio fall av tio få de barockaste svar. En fackförening är, skall han kanske säga, något slags sammanslutning, som har till uppgift att ställa till så mycket trassel som möjligt på arbetsmarknaden. Det har ynglingen fått lära sig av pappa, som i sin tur fått lära sig det av Svenska Dagbladet. Vad får han veta i skolan om socialismen. Ingenting eller något barockt. —

Huvudsaken blir dock, att undervisningen upprätthåller kontakt med tiden, dess händelser, idéer, personer. Vad får man veta om, låt oss säga Lenin, i våra gymnasier? Ingenting eller också skräckmålningar, som framställa honom som apokalypsens vilddjur. Vad får man veta om vår tids väldigaste ekonomiska experiment, Rysslands industrialisering? Ingenting. Eller det som är värre än ingenting.

Är det då meningen, att ungdomen skall dragas in i politiken? Frågar man kanske förfärad. Böra inte de spröda gymnasistsjälnarna så länge som möjligt förskonas därifrån? Nej, svarar jag, vad vore det för vanvett att hålla just dem, som skola bygga den nya tiden, borta från dess politiska idéliv? Naturligtvis menar

Till Tidevarvets redaktion

fröken Carin Hermelin.

Sedan jag blivit uppmärksamgjord på Eder artikel »Var äro ledarna?» i Tidevarvet av den 14 febr. har jag noggrant tagit del av den. Jag finner, att orsaken till artikeln är, vad pressen ibland kallar »Nya Dagspojkar». Angående denna sak har jag ingen anledning att uttala mig, utan mitt brev till Eder föranledes av Edert yttrande om den anstalt, där jag nu under mer än åtta år tjänstgjort som pastor och förste lärare. När jag läser ett sådant yttrande av Eder som »förbrytarskola» så var min första tanke: »Förlåt dem, ty...», men som det skulle klinga som en blasfemi, så höll jag inne.

För dagen vill jag endast vördsamt men inträngande rikta denna fråga till Eder: »Vet Ni, vad Ni talar om?» Jag förstår, att denna fråga kan uppfattas som en förmätenhet, men dels giver hela sista delen av Eder artikel anledning till denna fråga, dels ha vi rik erfarenhet om, att människor, som inte det bittersta känna till vare sig våra arbetsmetoder eller våra resultat, med stor själv-säkerhet uttala sig om oss.

Tacksam för Edert svar ber jag att eventuellt senare få återkomma.

Bona den 16 febr. 1931.

Högaktningsfullt
Teodor Carlsson.

*

Som svar på Eder fråga vill jag genast omtala, att min bekantskap med Bona är från längre tid tillbaka än åtta år och att det därför varit glädjande för mig att få höra — inte bara genom Edert brev men också från annat håll — att förhållandena där förbättrats. Återfallsprocenten för tvångsuppfostran talar dock sitt tydliga språk jämförd med återfallsprocenten för villkorligt dömda. Jag vidhåller, att eftertanken inför tvångsuppfostrans problem på ett särskilt sätt uppfordras, när den ställs ansikte mot ansikte med möjligheten att barn ur de skyddadesamhällsklasserna skola överlämnas åt sådan uppfostran. Jag är också övertygad om att en sådan eftertanke är nyttig, inte bara därför att tvångsuppfostran innebär sammanförandet av så många olika slags ungdom under förhållanden, som dock måste erkännas på ett väsentligt sätt skilja sig från det normala livets, utan också därför att två års tvångsinternat oavsett om det passar ungdomen ifråga eller inte, i och för sig är en vansklig sak, och dessutom ur yttervärldens synpunkt fortfarande betyder en allvarsam och ofta ödesdigert brännmärkning.

Carin Hermelin.

Jag inte, att man i gymnasierna skulle bedriva aktiv politisk verksamhet, vare sig i ena eller andra riktningen. Verkliga förhållandet har ju länge nog varit det, att man under sken av att vilja hålla ungdomen borta från politiken, bedrivit aktivistisk högerpolitik — vare sig nu medvetet eller omedvetet. Jag menar, att vad som behöves är ett opartiskt upplysningsarbete, som en gång skall göra ungdomen skickad att ingripa i det politiska livet.

**gör pengarna
dryga —
köp
kooperativt**

Förbudets och straffets tid

(Forts. fr. sid. 1.)

mot fosterfördrivningens onda. Ty det är och förblir föga önskvärdt för en kvinna att behöva genomgå denna psykoslogiska och riskfyllda process, hur än motiven ligga till. Det kommer alltid att finnas fall då ett avbrytande av havandeskapet ter sig som den mindre olyckan — som man måste välja för att undgå en större. Men detta hindrar inte att det är absolut felaktigt att tro — vi vilja ännu en gång understryka denna vår uppfattning — att man genom en legalisering av fosterfördrivningen på något vis kommer åt bakom liggande sexuella och ekonomiska missförhållanden.

Vi måste i uppfostran och självuppfostran skapa fram ett reaktions-sätt beträffande de naturliga sexuella impulserna som enligt seklers hopade erfarenhet leda till individens och kulturens bästa: äkten-skapets, taget i vidaste bemärkelse, innebärande icke blott upprätthållandet av släktets fortbestånd utan i lika hög grad den kamratliga livsgemenskapen.

Vi betona åter och åter igen, att människornas självbestämmanderätt i fråga om påtagande av föräldraansvar — med människosläktets nuvarande kunskaper och utvecklingsgrad — är något ofrånkomligt. Men dessa kunskaper få icke genom samhällets ingripande nå människorna i en förvriden och skadlig form och utan betonande av att varje ny kunskap föder nytt ansvar.

Vi måste ha fram riktlinjer för den enskilde individens handlande på sexuallevets område.

Vi måste ha fram ett starkt stöd-jande av moderskapets samhällsgärning.

Förbudets och straffets tid är oöterkalleligen förbi.

Mötesplatsen.

GÖTEBORGSÄVDELNINGEN AV SVENSKA KVINNORS VÄNSTERFÖRBUND höll årsmöte den 2 februari, varvid års- och revisionsberättelse upplästes och godkändes.

Styrelsens ordförande redogjorde för Centralstyrelsemötet i Stockholm och inledde diskussioner om utvidgat samarbete mellan kvinnor av vänsterriktning. Föreningen uttalade sig för ett sådant samarbete och hoppades därav kunna nå de bästa resultat för framtiden.

Sekreteraren.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:
Telefon 182 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 15 44.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1931

Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.

Tänk på barnen!

Giv dem ett årskort till Skansen.

GÖR DET
I D A G!

Om Ni är medlem av Skansen-föreningen, årsavgift 10 kr., kostar det endast 3 kr. för varje barn. Ni erhåller dessutom gratis Skansenföreningens Årsbok, Skansens Nyheter och Skansensboken m. fl. förmåner.

Tel. 713 10. Postgiro 511 50.